

II

(Förberedande rättsakter)

KOMMISSIONEN

Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiven 78/660/EEG och 83/349/EEG med avseende på värderingsreglerna för årsbokslut och sammanställd redovisning i vissa typer av bolag

(2000/C 311 E/01)

KOM(2000) 80 slutlig – 2000/0043(COD)

(Framlagt av kommissionen den 24 februari 2000)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR
ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 44,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande,

enligt förfarandet i fördragets artikel 251,

och av följande skäl:

- (1) I artikel 32 i direktiv nr 78/660/EEG grundat på artikel 54.3 g (nu 44.2 g) ⁽¹⁾ anges att posterna i årsbokslutet skall värderas på grundval av principen om värdering till anskaffningspris eller tillverkningskostnad.
- (2) Genom artikel 33 i direktiv nr 78/660/EEG får medlemsstaterna rätt att tillåta eller fordra uppskrivning av vissa tillgångar, en på återanskaffningsvärdet baserad värdering av vissa tillgångar eller en värdering av posterna i årsbokslutet enligt andra värderingsmetoder för att ta hänsyn till inflationen.
- (3) I artikel 29 i direktiv nr 83/349/EEG grundat på artikel 54.3 g (nu 44.2 g) ⁽²⁾ anges att tillgångar och skulder som skall ingå i sammanställd redovisning skall värderas i överensstämmelse med artiklarna 31–42 och 60 i direktiv 78/660/EEG.
- (4) För banker och andra finansiella institut skall årsbokslut och sammanställd redovisning utföras enligt rådets direktiv 86/635/EEG och för försäkringsföretag enligt rådets direktiv 91/674/EEG. Ändringarna i detta direktiv medför inga förändringar i direktiven 86/635/EEG och 91/674/EEG, men kommissionen kan komma att lägga fram liknande förslag om ändring av dessa efter samråd med motsvarande rådgivande kommittéer.
- (5) De internationella finansmarknadernas dynamiska karaktär har medfört en vidsträckt användning inte bara av traditionella primära finansiella instrument som aktier

och obligationer utan också olika derivatinstrument, som terminskontrakt, optioner och swappar.

- (6) Ledande normgivare på redovisningsområdet i världen har börjat överge den värderingsmetod som baseras på den historiska kostnaden för sådana finansiella instrument till förmån för en värdering till verkligt värde.
- (7) I kommissionens meddelande om harmonisering av redovisningssystemet, en ny strategi i förhållande till den internationella harmoniseringen ⁽³⁾ förespråkas att man arbetar för att behålla överensstämmelsen mellan direktiven nr 78/660/EEG och 83/349/EEG och utvecklingen i den internationella normgivningen på redovisningsområdet.
- (8) För att överensstämmelsen mellan internationellt erkända redovisningsnormer och direktiven 78/660/EEG och 83/349/EEG skall behållas, måste de senare ändras så att vissa finansiella tillgångar och skulder kan värderas till verkligt värde. Därigenom kommer EU-företagen att kunna följa med i den internationella utvecklingen.
- (9) För att finansiell information från hela gemenskapen skall kunna jämföras, måste medlemsstaterna införa ett system för redovisning till verkligt värde. Medlemsstaterna kan tillåta eller fordra att alla eller vissa kategorier av företag antar detta system för såväl årsbokslut som sammanställd redovisning eller enbart för sammanställd redovisning.
- (10) Redovisning till verkligt värde bör bara tillåtas för poster där det finns ett tillräckligt utvecklad internationell enighet om att redovisning till verkligt värde är lämplig. Den bör alltså inte tillämpas för alla finansiella tillgångar och skulder.
- (11) Noterna till redovisningen bör innehålla vissa upplysningar om de poster i balansräkningen som har tagits upp till verkligt värde. Åsredovisningen bör ge en indikation på företagets mål och strategier för riskstyrning i samband med användningen av finansiella instrument.
- (12) Redovisning för finansiella instrument är ett redovisningsområde som utvecklas snabbt och som behöver ses över med jämna mellanrum. Denna översyn bör utföras genom Kontaktkommittén för försäkringsdirektiven, för att medlemsstaterna skall få tillfälle att rapportera om sina erfarenheter av redovisning till verkligt värde i praktiken.

⁽¹⁾ EGT L 222, 14.8.1978, s. 11. Direktivet senast ändrat genom beslut 1999/60/EG (EGT L 162, 26.6.1999, s. 65).

⁽²⁾ EGT L 193, 18.7.1983, s. 1. Direktivet senast ändrat genom beslut 90/605/EEG (EGT L 317, 16.11.1990, s. 60).

⁽³⁾ KOM(95) 508.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Direktiv 78/660/EEG ändras enligt följande:

1. Följande avsnitt 7 a skall införas:

”AVSNITT 7 a

Värdering till verkligt värde

Artikel 42 a

1. Med avvikelse från artikel 32 skall medlemsstaterna i fråga om samtliga eller vissa kategorier av företag tillåta eller fordra en värdering till verkligt värde av alla poster i balansräkningen, inbegripet derivatinstrument, förutom för de poster som anges i punkt 3.

2. Medlemsstaterna får begränsa den tillåtelse eller det krav som avses i punkt 1 till sammanställd redovisning enligt direktiv 83/349/EEG.

3. Följande poster får inte värderas till verkligt värde:

a) Poster i balansräkningen som inte utgör finansiella instrument.

b) Passivposter, med undantag för passivposter som

i) ingår som en del i en handelsportfölj,

ii) har redovisats som säkrade poster, eller

iii) utgörs av derivatinstrument.

4. Trots bestämmelserna i punkt 1 får medlemsstaterna göra följande:

a) Undanta poster, som hålls till förfall, förutom derivatinstrument, från värdering till verkligt värde.

b) Undanta lån och förskott som inte innehas för handelsändamål från värdering till verkligt värde.

c) Begränsa värdering till verkligt värde till poster som innehas för handelsändamål. Om denna begränsning tillämpas, skall alla derivatinstrument anses innehas för handelsändamål.

d) Utesluta råvarubaserade avtal som ursprungligen utformats för att möta ett företags förväntade inköps-, försäljnings- eller användningsbehov och som förväntas regleras genom leverans av råvaran.

Artikel 42 b

1. Det verkliga värde som avses i artikel 42 a bestäms utifrån något av följande:

a) Ett marknadsvärde, för de poster för vilka en tillförlitlig marknad med lätthet kan identifieras. Om ett marknadsvärde inte med lätthet kan fastställas för en post men däremot för dess beståndsdelar, kan postens marknadsvärde härledas från värdet på beståndsdelarna.

b) Ett värde som beräknas utifrån etablerade värderingsmodeller och -metoder, för de poster för vilka en tillförlitlig marknad inte med lätthet kan identifieras. Sådana värderingsmodeller och -metoder bör säkerställa en rimlig uppskattning av marknadsvärdet.

2. Punkter som inte kan värderas på ett tillförlitligt sätt fritt från väsentliga fel och snedvridning med de metoder som beskrivs i punkt 1 a eller b får inte värderas utifrån verkligt värde utan bör i stället värderas i enlighet med artiklarna 34–42.

Artikel 42 c

1. Trots bestämmelserna i artikel 31.1 c aa skall en förändring av det verkliga värdet för en post i balansräkningen som har värderats till verkligt värde i enlighet med artikel 42a.1 medtas i resultaträkningen vid beräkningen av vinsten eller förlusten för räkenskapsåret.

2. Medlemsstaterna får tillåta eller fordra att vinst eller förlust med avseende på en finansiell tillgång som inte innehas för handelsändamål redovisas direkt i eget kapital i en reserv för verkligt värde. I den utsträckning vinster och förluster med avseende på sådana poster som har redovisats i eget kapital faktiskt realiserats, måste de avlägsnas från den särskilda reserven för verkligt värde. Medlemsstaterna får fastställa regler för användningen av reserven för verkligt värde.

3. Trots bestämmelserna i punkt 1 skall en förändring av en posts verkliga värde som beräknats i enlighet med artikel 42 b inte redovisas i resultaträkningen med vinster och förluster för räkenskapsåret, utan skall redovisas direkt i reserven för verkligt värde om

a) posten är bokförd som ett säkringsinstrument enligt ett system för säkringsredovisning som tillåter att sådana värdeförändringar inte visas i resultaträkningen, eller

b) en sådan förändring av värdet är orsakad av kursförändringar i samband med en valutapost som utgör en del av ett företags nettoinvesteringar i anknutna företag i utlandet.

4. Den reserv för verkligt värde som avses i punkt 3 bör begränsas i den mån som de däri uppförda beloppen inte längre är nödvändiga för användning av värderingsmetoder enligt de villkor som beskrivs i punkt 3 a och b. Medlemsstaterna får fastställa regler för användningen av denna fond."

2. Följande artiklar 43 a, 43 b och 43 c skall införas:

"Artikel 43 a

När värdering till verkligt värde enligt artikel 42 a används, skall noterna minst innehålla följande information:

- a) De poster i balansräkningen som har värderats till verkligt värde.
- b) När det verkliga värdet har bestämts enligt artikel 42b.1.b anges de viktigaste bakomliggande antagandena för värderingsmodellerna och -metoderna.
- c) För varje kategori poster som värderats till verkligt värde anges det verkliga värdet och de vinster och förluster som redovisats direkt i resultaträkningen och i den reserv för verkligt värde som avses i artikel 42c.3.
- d) För den reserv för verkligt värde som avses i artikel 42c.2 och artikel 42c.3 införs en tabell som separat visar
 - i) reservens och fondens storlek vid räkenskapsårets början,
 - ii) de differenser som ingått i reserven och fonden under räkenskapsåret,
 - iii) belopp som överförts från reserven och fonden under räkenskapsåret med uppgift om överföringarnas art, och
 - iv) reservens och fondens storlek i slutet av räkenskapsåret.
- e) För varje kategori av derivatinstrument upptas upplysningar om storlek och slag, och även om viktiga villkor som kan påverka beloppen, val av tidpunkt och säkerheten när det gäller framtida betalningsströmmar.

Artikel 43 b

När ett företag har rätt att använda värdering till verkligt värde enligt artikel 42a.1 men beslutar att inte göra det, skall det lämna följande upplysningar om varje kategori av derivatinstrument:

- a) Omfattningen och typen av derivatinstrument, däribland viktiga villkor som kan påverka beloppen, valet av tidpunkt och säkerheten när det gäller framtida betalningsströmmar.
- b) Det verkliga värdet för derivatinstrumenten.

Artikel 43 c

När värdering till verkligt värde enligt artikel 42a.1 inte har tillämpats och när ett företag inte har utnyttjat alternativet att justera värdet för finansiella anläggningstillgångar i enlighet med artikel 35.1 c aa och denna anläggningstillgång därför upptas till ett värde som överstiger det verkliga värdet skall företaget ange

- a) bokföringsvärde och verkligt värde för antingen de individuella tillgångarna eller lämpliga grupper av dessa individuella tillgångar, och
- b) skälen till att bokföringsvärdet inte har minskats, inbegripet karaktären av de uppgifter som ligger till grund för antagandet att bokföringsvärdet kommer att återvinnas."

3. Följande artikel 46 a skall införas:

"Artikel 46 a

Vare sig värdering till verkligt värde enligt avsnitt 7 a används eller inte, skall förvaltningsberättelsen innehålla upplysningar om

- a) företagets mål och strategier för finansiell riskstyrning i samband med användningen av finansiella instrument samt huruvida dessa mål har uppfyllts, och
- b) företagets exponering för risker som gäller priser, krediter, likviditet, motparter, betalningsströmmar och framtida utveckling i samband med användningen av finansiella instrument."

4. Följande artikel 52 a skall införas:

"Artikel 52 a

Inom tre år räknat från antagandet av detta direktiv skall parlamentet och rådet enligt det förfarande som anges i artikel 251 i fördraget på förslag från kommissionen granska och där så är nödvändigt ändra artiklarna 42 a, 42 b, 42 c, 43 a, 43 b, 43 c och 46 a i direktiv nr 78/660/EEC utifrån erfarenheterna av tillämpningen av dessa artiklar och med hänsyn till den internationella utvecklingen på redovisningsområdet."

Artikel 2

Direktiv 83/349/EEG ändras enligt följande:

1. Följande artiklar 34 a, 34 b och 34 c skall införas:

"Artikel 34 a

När värdering till verkligt värde enligt artikel 42a.1 i direktiv 78/660/EEG har tillämpats, skall noterna till den sammanställda redovisningen åtminstone innehålla följande information:

- a) De poster i den sammanställda balansräkningen som har värderats till verkligt värde.

- b) När det verkliga värdet har bestämts i enlighet med artikel 42b.1 b i direktiv 78/660/EEG anges de viktigaste bakomliggande antagandena för värderingsmodellerna och -metoderna.
- c) För varje kategori poster som värderats till verkligt värde anges det verkliga värdet och de vinster och förluster som redovisats direkt i den sammanställda resultaträkningen och i den reserv för verkligt värde som avses i artikel 42c.3 i direktiv 78/660/EEG.
- d) För den reserv för verkligt värde som avses i artikel 42c.2 och artikel 42c.3 i direktiv 78/660/EEG införs en tabell som separat visar
- i) reservens och fondens storlek vid räkenskapsårets början,
 - ii) de differenser som ingått i reserven och fonden under räkenskapsåret,
 - iii) de belopp som överförts från reserven och fonden under räkenskapsåret med och uppgift om överföringarnas art, och
 - iv) reservens och fondens storlek i slutet av räkenskapsåret.
- e) För varje kategori av derivatinstrument upptas upplysningar om storlek och slag, och även om viktiga villkor som kan påverka beloppen, val av tidpunkt och säkerheten när det gäller framtida betalningsströmmar.

Artikel 34 b

När ett företag har rätt att använda värdering till verkligt värde enligt artikel 42a.1 men beslutar att inte göra det, skall det lämna följande upplysningar om varje kategori av derivatinstrument:

- a) Omfattningen och typen av derivatinstrument, däribland viktiga villkor som kan påverka beloppen, valet av tidpunkt och säkerheten när det gäller framtida betalningsströmmar.
- b) Det verkliga värdet för derivatinstrumenten.

Artikel 34 c

När ett företag som omfattas av den sammanställda redovisningen inte har tillämpat värdering till verkligt värde enligt artikel 42a.1 i direktiv 78/660/EEG och inte har justerat värdet för en finansiell anläggningstillgång i enlighet med artikel 35.1 c aa i direktiv 78/660/EEG och denna anläggningstillgång därför upptas till ett värde som överstiger det verkliga värdet skall i noterna till den sammanställda redovisningen anges

- a) bokföringsvärde och verkligt värde för antingen de individuella tillgångarna eller lämpliga grupper av dessa individuella tillgångar, och

- b) skälen till att bokföringsvärdet inte har minskats, inbegripet karaktären av de uppgifter som ligger till grund för antagandet att bokföringsvärdet kommer att återvinna."

2. Följande artikel 36a skall införas:

"Artikel 36 a

Vare sig värdering till verkligt värde enligt avsnitt 7a i direktiv 78/660/EEG används eller inte, skall förvaltningsberättelsen innehålla upplysningar om

- a) företagets mål för finansiell riskstyrning samt huruvida dessa mål har uppfyllts genom användningen av finansiella instrument, och
- b) information om företagets exponering för risker i förhållande till priser, krediter, likviditet, medkontrahenter, betalningsströmmar och framtida utveckling i samband med användningen av finansiella instrument."

3. Följande artikel 48 skall införas:

"Artikel 48

Inom tre år räknat från antagandet av detta direktiv skall parlamentet och rådet enligt det förfarande som anges i artikel 251 i fördraget på förslag från kommissionen granska och där så är nödvändigt ändra artiklarna 34 a, 34 b, 34 c och 36 a i direktiv nr 83/349/EEC utifrån erfarenheterna av tillämpningen av dessa artiklar och med hänsyn till den internationella utvecklingen på redovisningsområdet."

Artikel 3

1. Medlemsstaterna skall sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den ... och skall genast underrätta kommissionen om detta.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texterna till centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 4

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

Artikel 5

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.